

etiam omissionem lucri esse prohibitam æque, ac si esset alienatio; at non æque utrobique requiritur solemnitas; sed tunc solum, quando vere et proprie alienantur res Ecclesiasticæ.

247. *Si ais 2º.* Per delationem hæreditatis acquiritur Ecclesiæ jus accipiendi et adeundi hæreditatem; sed hoc jure quæsito privat Ecclesiam Prælatum hæreditatem repudiens. Item rei legatæ dominium, et jus in re acquiritur Ecclesiæ etiam ignoranti et ante traditionem, *L. 77. § 3. L. 80. ff. de Legat. 2.* unde fit, ut pro rebus sibi legatis habeat vindicationem pene perpetuam, *L. 23. C. de SS. Eccles.* ergo Prælatum committit speciem alienationis, dum hæreditatem, vel legatum repudiat.

R. Ad 1ºm. N. Cons. Licet enim Prælatum non adeundo hæreditatem, vel non agnoscendo legatum agat contra jus Ecclesiæ adeundi et accipiendi, atque hoc solum latiore sensu eam hoc jure privare dici possit, ac propterea etiam ex dictis peccet, nihil tamen alienare dici potest, cum in nullo diminuerit patrimonium Ecclesiæ; nec enim per hæreditatem vel legatum delatum præcise, ac proin per jus adeundi vel accipiendi censetur quis in jure factus locupletior, *L. pretia rerum. 63. cit. ff. ad L. Falcid.* juxta quam si hæres institutus sim, antequam adeam, non sum locupletior, proinde neque etsi servus meus fuerit institutus hæres, antequam meo jussu adierit; sed tunc mihi acquirit, cum adierit; tum additur: *esse autem præposteriorum, ante nos locupletes dici, quam acquisierimus.*

Ad 2ºm. Jam dictum, quod per delationem hæreditatis aut legati non acquiritur Ecclesiæ dominium ac jus absolutum, perfectum, irrevocabile, sed conditionate, si is, qui hæres, vel legatarius vocatus est, hæreditatem adeat, vel legatum accipiat; ergo Prælatum repræsentans Ecclesiam, non adeundo vel non accipiendo, sed repudiando, non privat illam jure jam absolute et perfecte quæsito; quare nec quidquam alienasse dici potest.

248. *Si ais 3º.* Si Prælatum repudiet hæreditatem, vel legatum repudiatione non simplici, sed in favorem tertii, agit invalide, quia si cedat in favorem tertii, prius adire hæreditatem, vel agnoscere legatum debet, qua acceptatione, vel agnitione dominium absolutum et perfectum acquiritur Ecclesiæ, quo illam privat rem cedendo alteri; ergo etiam dum repudiat repudiatione simplici, quia per delationem hæreditatis, vel legati acquiritur Ecclesiæ jus absolutum adeundi hæreditatem, vel accipiendi legatum, quo illam privat Prælatum.

R. C. Ant. N. Cons. Quia in primo Prælatum vere donaret, et alienaret, cum diminueret patrimonium Ecclesiæ; eo ipso enim quod cedat in favorem tertii, etiam prius natura saltem et tacite adit, ut cessio sit efficax, *L. Si avia C. de Jure delib.* Qui enim vult aliquid, censetur velle omne id, quod ad ejus efficaciam necessarium est, *arg. L. 2. ff. de Jurisd. omn. jud.* ac licet illa aditio sit tacita, idem tamen operatur, ac si esset expressa: atqui aditione hæreditatis, vel acceptatione legati hæc erant de patrimonio Ecclesiæ, quia in pleno ejus jure et dominio, perque aditionem vel acceptationem erat vere facta locupletior juxta num. præc.; ergo repudiando vel cedendo in favorem tertii vere diminuit patrimonium Ecclesiæ privando illam domino absoluto; in qua diminutione consistit alienatio. E contra in posteriori, licet

Prælatum agat contra jus Ecclesiæ, nihil tamen alienat, quia in nullo ejus diminuit patrimonium, cum præcise per jus adeundi vel accipiendi nemo censetur locupletior factus; si ergo repudiatio simplex non sit alienatio, neque etiam hujus regulari juribus debet, nec dici continuo invalida sicut alienatio. Quin jus adeundi, accipiendi infirmum est, et remotum, nec jure censetur esse in bonis nostris, ut apparet ex *L. pretia rerum. cit.* tum multis aliis, tum inde, quod debitor oberatus citra revocationem jus illud repudiare possit.

249. *Si ais 4º.* Nihil interest, sive repudiatio hæc dicatur valida, sive non; ergo.

R. N. Ant. Multum interest; quia, si actus est validus, alius succedens in hæreditate, vel legato sine causa justa ac solemnitatibus repudiato, tam hoc, quam illam bona conscientia retinet. Deinde repudiens non incurrit penas, quæ tum in male alienantes, tum eum, qui rem sic alienatam detinet, latæ; cum repudiatio non sit alienatio. Pænæ autem sunt sequentes: si alienans sit Episcopus, vel Abbas, tenetur interdicto ingressus in Ecclesiam; sique sex mensibus in hoc interdicto perstiterit, suspensione ipso jure ab omni regimine: si vero sint clerici inferiores, incurrunt excommunicationem, ac juxta multos ipso facto, simulque privantur beneficiis, quorum bona alienarunt, *Extrav. Ambitosæ.* Eadem contrahunt, qui res sic alienatas recipiunt. *Ibid.*

ARTICULUS IV.

AN ET QUALE DOMINIUM COMPETAT RELIGIOSIS?

250. *Proœmium.* Religiosorum nomine ii soli proprie veniunt, qui in aliqua religione approbata emisissent tria consueta vota, paupertatis, castitatis et obedientiæ; unde novitii, etsi privilegiis sui religiosi ordinis gaudeant, veri tamen nominis religiosi nondum sunt. Considerari possunt religiosi dupliciter, vel ut integram aliquam singuli communitatem aut Monasterium constituunt, vel ut personæ particulares et privatæ sunt.

Communitates religiosas capaces esse domini bonorum temporalium sive mobilium, sive immobilium, communis est omnium pene contra NAVARRUM sententia, volentem, rerum, quas possident, dominium penes Christum esse; neque enim ullum assignari fundamentum potest, unde illa communitatis religiosæ incapax proflueret: non enim est ex ordinatione Ecclesiæ, vel præcepto divino, quia nihil horum ostendi potest; neque ex voto, vel intentione voventium, quia voto paupertatis tantum in persona vovente vel dominium, vel usus independens excluditur; non vero in communitate, imo hujus juri vovens, etsi vellet, sine auctoritate Ecclesiæ præjudicare non potest. Quin Tridentinum *Sess. 25. cap. 3. de regularibus*, hoc dominium in communitate non obscure asserit, dum inquit: *Concedit sacra Synodus omnibus monasteriis, tam virorum, quam mulierum, etiam mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci, Capucinatorum, et eorum, qui Minores de observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat*

prohibitum, aut ex privilegio apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Ubi hæc: *possidere liceat*, non qualemcumque, sed possessionem cum dominio et proprietate significant, ut constat ex verbis a Concilio paulo post subjectis, dum ait, *Religiosos sustentari ex redditibus propriis monasteriorum*. Huic tamen privilegio renunciavit Societas Jesu quoad domos professas, quæ non sunt capaces possidendi bona stabilia, aut census perpetuos, exceptis templo, habitatione, horto, ac villa suburbana solius recreationis causa. Bull. PII V. GREGORII XIII.

251. Religiosos vero professos in particulari nullius esse capaces dominii bonorum temporalium ad bona fortunæ pertinentium, æque explorati juris est, *Can. 10. Caus. 12. q. 1. c. cum ad monasterium. de Stat. monach.* et novissime confirmavit Tridentinum *Sess. cit. cap. 2.* dicens: *Nemini igitur regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatibus fuerint, et quovis modo ab eis acquisita tanquam propria possidere*. Ubi, etsi videatur sermo esse solum de licentia possidendi ac prohibitione, ex communi tamen interpretatione et sensu indicatur incapacitas. Dixi vero 1º. *Professos*; nam et Societatis nostræ Scholastici, et Fratres Coadjutores licet nuncupatis votis simplicibus sint religiosi sic vere et proprie dicti, adhuc tamen bonorum suorum dominium retinere possunt juxta Bullas GREGORII XIII. *Ascendente Domino*, et *Quanto fructuosius*. 2º. *Bonorum temporalium*, etc. etenim eos dominos esse famæ æque ac laicos, item aliorum jurium spiritualium capaces, ut eligendi; nec vi professionis religiosæ eos prohiberi a dignitatibus Ecclesiasticis, etc. cum circa hæc non versetur votum paupertatis, extra controversiam est. Huc etiam pertinent ingenii et scientiæ propriæ partus, velut manuscripta, cujusmodi lucubrationes rerum spiritualium potius numero accensentur juxta Cardin. de LUGO, KARCHNE, ac alios.

Solum igitur hic controversum remanet, unde illa in Religiosis oriatur incapacitas quidquam proprii possidendi? At cum SUAREZ., VASQUEZ., SANCHEZ., ac communiori Theologorum et Canonistarum

252. *Dico*. Incapacitas Religiosi ad dominium bonorum temporalium oritur ex solo jure Ecclesiastico illam voto paupertatis annexente.

Prob. Nihil enim aliud assignari potest; nam 1º. non oritur ex natura præcise Religiosi status, ac voti paupertatis; quia, retento dominio, potest esse paupertas ex voto, quo præcise tollitur dominii usus a voluntate superiorum independens; ac simul quis esse proprie Religiosus, ut constat in Scholasticis Societatis Jesu, qui, stante vero voto paupertatis, retinent dominium, licet liberum ejus usum non habeant; ac nihilominus proprie dicti Religiosi, ac si essent professis adscripti, juxta Bullam GREGORII XIII. *Ascendente Domino, cit.* editam anno 1584. et *Quanto fructuosius*, editam anno 1582. Deinde si incapacitas professi ad matrimonium non oriatur ex voto castitatis ut tali, cum etiam, stante conjugio, possit esse votum castitatis, etiam incapacitas ad dominium non oriatur ex voto paupertatis. Nimirum effectus voti utriusque ut talis, est obligatio abstinendi ab actu ipsi voto opposito, non vero inhabilitas, aut incapacitas.

Nec 2º. oritur a *solemnitate* voti; nam hæc, in quocumque reponatur, juris

Ecclesiastici creatura est, textu claro *c. unico. de Voto et Voti redempt. in 6. Voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiæ est inventa*; tum illud ait ibid. S. P. votum solum dici debere solemnne, quod, quantum ad post contractum matrimonium dirimendum solemnizatum fuerit per susceptionem sacri ordinis, aut per professionem factam alicui de religionibus per *Sedem apostolicam approbatis*. Eodem modo loquitur GREGORII XIII. Bulla *Ascendente*, cit.

Neque dicas cum Recentiore quopiam; aliud esse *solemnitatem* voti, aliud votum *solemne*; priorem esse ex constitutione Ecclesiæ, non votum *solemne*; ac in priori proinde posse dispensare Ecclesiam, non in altero juxta Doctorem Angelicum; nam

R. 1º. Discrimen hoc sine fundamento adstrui.

R. 2º. Esse directe contra mentem Pontificis, qui ibidem per solemnitatem voti intelligit votum solemnne; nam initio cap. cit. ait: *quod votum debeat dici solemnne ad dirimendum matrimonium efficac nos consulere voluisti*, tum subdit: *Nos igitur attendentes, quod voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiæ est inventa... præsentis declarandum ducimus oraculo sanctionis, illud solum votum debere dici solemnne; etc.* ubi planum est, a Pontifice solemnitatem et solemnne sumi pro eodem, cum ex hoc, quod solemnitas voti sit ex sola constitutione Ecclesiæ, inferat, illud esse votum solemnne, quod fit vel in susceptione sacri ordinis, vel in *religione approbata a Sede apostolica*. Et vero votum quodcumque factum extra Religionem approbatam, licet coram Episcopo, non est solemnne, et ut tale nunquam agnovit Ecclesia, nec reddit inhabilem ad matrimonium, licet subsequens matrimonium faciat illicitum. Deinde non negari a Doctore Angelico, quod Ecclesia in voto solemnni dispensare possit, dicitur in objectionibus.

Nec 3º. oritur a benedictione et spirituali consecratione, quia hæc nihil aliud sunt, quam preces et invocationes Dei factæ ab eo, qui votum acceptat, ut Deus gratiam det votenti: nec consecrant, aut deputant votentem ad usum sacrum immobiliter.

Nec 4º. ex natura contractus, cum similiter se Deo offerant, qui votum simplex emittunt; ac quidem in Societate vota simplicia irritant matrimonium subsequens, etsi solemnna non sint. Igitur, cum nihil aliud restet, unde illa incapacitas oriatur, sequitur, eam oriri ex jure Ecclesiastico, a quo solo habetur, quod unum votum *solemne* sit, ut pariat effectum inhabilitatis, alterum non.

253. *Obj. I.* Juxta INNOCENTII III. *c. cum ad monasterium. de stat. monach.* abdicatio proprietatis, sicut et custodia castitatis, adeo est annexa regulæ monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere; ergo votum religiosi post se trahens incapacitatem dominii non ex instituto Ecclesiæ; sed ex essentia voti solemnns intrinseca ortum habet.

R. *D. Ant.* Nec summus Pontifex potest contra indulgere licentiam, hoc sensu, ut quis sit ac maneat Religiosus, nec tamen adstringatur votis substantialibus; sive ut manens religiosus habeat dominium in se, et usu independens *C.* ut habeat dominium in se et usu dependens, aut solvatur a statu religioso *N.* Solum ait Pontifex, se non posse dare licentiam agendi contra votum, quamdiu istud manet; esset enim clare contra jus divinum

et naturale, votum manere integrum, nec tamen eo obligari. Hæc mens Pontificis inde elucet, quia *c. cit.* reprehendit Abbatem monasterii, quod dispensasset cum monacho ad proprietatem refinendam, utpote quod nec Pontifex posset, salvo remanente voto. Quo non negat, se posse a voto et statu religioso solvere, eaque ratione dare licentiam.

254. *Inst. 1. At.S. Th. 2. 2. q. 88. a. 11. in 6.* aperte docet, debitum continentiae statui religioso adeo essentielle esse, ut in voto solemnificato per professionem religiosam non possit ab Ecclesia dispensari, licet possit in voto solemnii per susceptionem ordinis sacri emisso; ergo idem dicendum est de voto paupertatis, et quoad dominium.

R. *Explico S. Doctorem ut ante Innocentium.* Ratio est, quia Doctor Angelicus apertissimis verbis in *4. Dist. 38. q. 1. a. 4. questiuic. 1. ad 3. Ideo*, inquit, *alii dicunt probabilius, si communis utilitas totius Ecclesiae, aut unius regni, vel provinciae exposceret, posset convenienter et in voto continentiae, et in voto Religionis dispensari, quantumcumque esset solemnizatum; non enim per votum potest se homo deobligare ab eo, in quo tenetur alteri: unde talis posset imminere necessitas, quod posset alicui juste prohiberi, ne continentiam, aut Religionem voveret, et eadem necessitate manente, potest etiam in voto dispensari jam acto.* Igitur priori in loco 2. 2. q. 88. dum ait, in voto solemnizato per professionem Religionis ab Ecclesia dispensari non posse, intelligendus est, ut PALUDANUS et CAJETANUS ipsi Magistrum suum interpretati sunt, quod fieri non possit auctoritate Pontificis, ut quis maneat religiosus, et simul habeat conjugii usum; quod verum est. Hæc PALUDANI et CAJETANI interpretatio ex *eod. art. 4. cit.* colligitur; nam postquam ostendit disparitatem inter votum annexum ordini sacro, ac votum castitatis in Religione, quod hoc sit essenziale statui religioso, illud vero proveniat ex ordinatione Ecclesiae, et quod per statum Religiosum homo abrenunciet seculo, totaliter Dei servitio mancipatus, subdit, *hoc non posse (N. B.) simul stare cum matrimonio.* Proinde nec Doctor Angelicus negat, posse Pontificem facere, ut quis Religione solutus et liber ad nuptias transeat.

255. *Inst. 2.* Religiosus per vota solemnia se totaliter tradit ad servandam castitatem, paupertatem, obedientiam, et quidem ipsi Deo; ergo.

R. *D. Ant.* Se tradit totaliter, ut renunciet per votum omnibus qui voto repugnant *C.* ut se reddat incapacem et inhabilem, idque ex natura voti præcise *N.* Sic etiam, quantum est ex parte voventis, se tradit totaliter per votum simplex, ut castitatis, nec tamen subsequens matrimonium est invalidum, sed solum illicitum, excepto voto simplici in Societate.

256. *Inst. 3.* Status religiosus consistit in quadam consecratione, per quam totus homo devovetur Deo; sed quod semel consecratum est Domino, ut dicitur *Levitici ult. et R. Semel. 31. in 6.* nequit in alios postea usus commutari, et desinere, esse consecratum; ut patet in calice consecrato. Et ratio est, quia hæc consecratio intrinsece oritur ex quadam actione, quæ præterit, et ideo relinquit consecrationem indelebilem, perinde ac si characterem impressisset. *Conf.* Non potest Pontifex facere, ut sacerdos

non amplius sit sacerdos, Episcopus non amplius sit Episcopus; ergo neque, etc.

R. *C. Maj. D. min.* Quamdiu, quod consecratum est, suam consecrationem retinet *C.* si per Ecclesiae auctoritatem desinat esse consecratum *N.* Potest autem, quæ ab Ecclesia instituta, tolli a rebus consecratis, et benedictis, non tantum destruendo formam, cui inhæret consecratio, vel benedictio, quod omnes admittunt; sed etiam rebus manentibus integris: cur enim, ut ait Lessius *L. 2. de Justit. c. 40.* Ecclesia non possit constituere, ut templum consecratum amittat consecrationem, dum polluitur; aut calix, si eum profanari contingeret? Numquid consecrata templa execrationi subdi possunt? Pariter cur Ecclesia facere non poterit, ut consecratio solum duret ad tempus, quo lapsus per se evanescat? Et vero talis benedictio et consecratio nihil aliud est, quam deputatio ad usum sacrum cum invocatione divinæ virtutis et assistentiæ ad debitum usum, vel alium finem nostrarum precum: atqui illa deputatio et invocatio non habent vim, nec durationem nisi juxta intentionem deputantis et invocantis; ergo si Ecclesia nolit ultra tempus a se designatum consecrationem durare, hoc ipso illa evanescet. Hinc *rationem additam D.* Hæc consecratio oritur ex actione, quæ præterit, juxta intentionem consecrantis, et ad usum sacrum deputantis Ecclesiae *C.* secus *N.*

Ad Conf. Disparitas est; sacerdos, Episcopus consecrantur Deo per characterem divinitus impressum, qui cum, institutione divina, deleri nequeat, etiam fieri nequit ab Ecclesia, ut sacerdos semel ordinatus, Episcopus semel consecratus tales esse desinant. Contra status religiosus talem characterem non imprimit, nec consistit in aliqua consecratione distincta, sed in ipsa votorum obligatione; unde cum obligatio voti tolli possit ab Ecclesia, ut patet in voto sacris ordinibus annexo, hoc ipso etiam tolli poterit dicta consecratio, quæ per votum fit, atque ita, qui antea religiosus professus fuit, esse deinceps religiosus desinet.

257. *Inst. 4.* Dum quis vendit et tradit emptori rem, perdit dominium ejus irrevocabiliter; ergo et religiosus per professionem solemnem, qua se suaque omnia tradit Deo, perdit dominium irrevocabiliter; imo multo magis, quia vovens magis obstringitur Deo, quam homo homini per contractum.

R. 1º. Ergo idem sic amittit per votum simplex; ergo per votum castitatis simplex fieret invalidum matrimonium subsequens pro omni casu; nam solemnitas voti ex jure Ecclesiastico est; sed sequela admitti non potest.

R. 2º. Sæpe etiam venditio valida rescinditur; et qui vendit et tradit, non ideo fit inhabilis ad rem eandem iterum acquirendam. *Ant.* igitur non est universaliter verum. Unde *N. Cons. Alterum D.* Vovens Deo magis obstringitur in ratione obligationis *C.* inhabilitatis ad dominium *N.* Peccando contra votum gravius peccat contra virtutem Religionis, qua se specialiter dedicaverat Deo.

258. *Obj. II. 1º.* Nulla videtur justa esse causa dispensandi in voto solemnii; causa enim dispensandi v. g. in voto castitatis debet excedere bonitatem materiæ Deo promissæ; atqui juxta *Eccli. 26. 20. omnis ponderatio non*

est digna continentis animæ. Par autem est ratio de voto paupertatis; ergo hæc vota non subsunt auctoritati Ecclesiæ.

2º. Vel si ex boni publici causa posset in voto solemnem dispensare summus Pontifex; ergo etiam ex eadem ratione dispensare posset in matrimonio consummato, aut uxorum pluralitate; quia id posset exigere salus totius regni, ut, si pax aliter reddi non posset, quam ut rex, repudiata legitima conjuge, duceret aliam. Sed hæc dici non possunt.

3º. Essentia voti consistit in traditione facta Deo, et in hoc distinguitur a voto simplici, quod tantum est promissio, et se habet instar sponsalium ad ipsum matrimonium; non potest autem, quod semel est traditum, rursus auferri citra injuriam.

4º. Si posset dispensare Pontifex in voto solemnem paupertatis, ergo et castitatis; sed hoc non, quia alias fieri posset, ut quis jungeretur duabus uxoribus viventibus, velut si post matrimonium nondum consummatum, sive ratum profiteretur Religionem; deinde, Papa dispensante, egrederetur, posset postea, sine dispensatione nova quoad primum matrimonium, ducere uxorem aliam, quia matrimonium prius fuerat per professionem dissolutum; sed forte interim uxor prior jam valide nupsit viro alteri. Sed hæc absurda sunt; ergo.

259. *Ad 4um. R. N. M. ad min.* Continentia *Eccli.* 26. non virtutibus cæteris, sed talentis auri præfertur juxta LESSIUM aliosque interpretes. Deinde Doctor Angelicus ipse in *4. Dist. 38. q. 1. art. 4. q. 1. ad 3.* negat, nihil esse, quo continentia compensari queat, oratio enim, et contemplatio cum sit finis continentia, est hac præstantior; et tamen votum illarum relaxari potest. Demum argumentum probat, nequidem a Pontifice votum continentia simplex relaxari posse.

260. *Ad 2um. R. N. parit.* Nam constat matrimonium inter Christianos contractum et consummatum nulla posse auctoritate humana solvi, ex ordinatione divina, ob significationem sacramenti, qua matrimonium consummatum representat unionem Verbi cum natura humana indissolubilem, de quo plura vide in nostro *Tract. de S. Ordin. et Matrim. Diss. 41. Cap. V. Art. 3.* Similiter dispensari nequit in pluralitate uxorum, tam jure divino, quam naturali interdicta. Vid. *ib. de Unit. Matrim.* Nulla vero talis prohibitio circa professionem religiosam, vel vota huic inclusa reperitur.

261. *Ad 3um. R. 1º.* Etiam per votum castitatis simplex fit sui traditio, neque tantum promissio; ex vi enim voti simplicis eo ligatus tenetur ad ea omnia, ad quæ tenetur, qui votum solemnem emisit. Deinde per vota simplicia potest quis fieri perfectus verusque religiosus, si ea Sedes Apostolica eum in finem acceptet, sicut acceptavit vota, quæ in Societate simplicia dicuntur; etsi olim *c. 43. de Regular. et trans. ad Relig. item. c. 21. §. fn. de Sent. excomm. in 6.* tunc quis censeretur religiosus, si professionem per vota solemnem fecisset, quia tunc temporis Ecclesia non acceptabat religiosum ante professionem per vota solemnem.

R. 2º. Falsum esse, quod votum simplex se habeat ad solemnem sicut ad matrimonium se habent sponsalia, nisi forte quis loqui velit de voto illo

particulari ingrediendi Religionem; hocque procedit, sive votum solemnem spectetur, ut respicit Deum, sive ut respicit Religionem, ejusque Prælatum; ut enim Deum respicit, ab eoque acceptatur, nihil est aliud, quam deputatio ac obligatio sui ad exhibendum Deo talem cultum, scilicet per exercitium paupertatis, castitatis, atque obedientia, quæ deputatio non minus fieri potest per votum simplex, quam solemnem, cum utrumque acceptet Deus. Ut vero Religionem ac Prælatum respicit, atque ab hoc acceptatur, traditio ista non præcise vi voti fit, sed est quid voto in professione annexum, præsertim voto obedientia; sed potest ista etiam annexa esse voto simplici, ut patet in Societate. Et vero nulla potest adferri ratio, cur quis se tradere Deo et Prælo per votum simplex non possit, sic ut Prælatus in illum jus acquirat, maxime si accedat approbatio atque acceptatio Ecclesiæ in ordine ad hunc effectum.

262. *Ad 4um. R. C. seq. M. N. min. Ad prob. N.* talem habiturum uxores duas; prior enim, sublato per professionem religiosam conjugali vinculo, esse uxor vere desiit; igitur, obtenta postea circa professionem religiosam dispensatione, revera poterit, quam velit, ducere. Neque hoc absurdum est; sic enim successive duas uxores haberet. Numquid in casu, quo infidelis conversus ad fidem, relinquit conjugem, quia huic cum creatoris injuria cohabitare non vult, transitque ad vota alia; vel conjuge mortuo, et postea, vivente uxore, revocato ad vitam, numquid recte uxor nubit alteri, virque ducit aliam? Quia scilicet utroque casu solvitur matrimonium, nec proinde in hoc quid absurdi est; ergo neque in dato casu, quia per professionem religiosam vere solvitur matrimonium ratum quoad vinculum.

ARTICULUS V.

AN ET QUID ACQUIRERE POSSIT RELIGIO, ALIAS POSSIDENDI CAPAX, RATIONE SUORUM RELIGIOSORUM? QUIDVE, AUT CUI ACQUIRAT RELIGIOSUS?

263. *Dico I.* Domus religiosa, succedendi capax, succedit in omnia bona religiosi professi, de quibus hic ante professionem non disposuit.

Prob. Ex Nov. 5. cap. 5. ubi: Illud decernimus, qui in monasterium introire voluerit, antequam ingrediatur, licentiam habere, suis uti, quo voluerit modo, ingredientem namque una sequentur omnino res, etiamsi non expressim dixerit, se illas inducere; et non erit dominus illarum amplius ullo modo. Adde *Auth. Si qua mulier;* item *Auth. Ingressi;* tum *Nov. 123.* Idque Imperator ita statuit non præcise in favorem status religiosi; sed simul ex æquitate naturali, cum omnino sit conveniens, ut, quia a religiosa domo alimenta capit, huic etiam religiosi bona cedant.

Limitatur tamen Conclusio 1º. quoad ea solummodo bona, quæ aliunde transferri non prohibentur, nec specialiter ipso jure excipiuntur, uti excipitur beneficium seculare; item bona, quibus *jus retractus* annexum ad ea infra familiam retinenda; vide etiam dicta de feudo et emphyt. 2º. Ut excipiat Societas Jesu, quæ suis non succedit.

264. *Dices 1º.* Si Religio succedat in omnia jura sui professi; ergo etiam succedet patri, licet filius ejus professus fuerit ante patrem præmortuus.

R. N. seq. Quia Religio solum repræsentat filium vivum, non autem defunctum.

Dices 2º. Nepos repræsentat patrem mortuum, succeditque avo; ergo etiam Religio poterit repræsentare professum mortuum, ac succedere hujus patri.

R. N. Cons. Nepos primario succedit jure sanguinis, in quo fundatur repræsentatio; at in Religione non est jus sanguinis, quod morte filii professi extinctum fuit; nec proinde, extincto filio, jus aliquod repræsentationis.

265. *Dices 3º.* Igitur Religio debebit de novo apprehendere possessionem, ut acquirat dominium.

R. N. illat. Quia communitas religiosa non est nova civiliter cum religioso persona, sed eadem; eadem vero persona, quæ possessionem cœpit; non debet eandem de novo apprehendere. Hinc si succedat in emphytheusi, etiam non solvit laudemium, nec relevium, si in feudo; quia durat adhuc persona eadem, quæ solvit.

266. *Dices 4º.* Saltem Religio non succedet, si quid religioso donatum esset et donans expresse adjecisset conditionem, ne aliquando succedat Religio, vel religiosa domus.

R. Hoc casu non succedet post mortem religiosi; ordinarie enim donationem ejusmodi sic interpretari solent, donantem voluisse, ne res sic donata, ut emphytheusis, vel alia possit a donatario iterum donatione, vel testamenti factione, aut legatione transferri ad domum religiosam ita, ut hæc pleno deinde jure et perpetuo retineat. Quia tamen simul donans censetur favere voluisse donatario, quantum hic capax fuit, solummodo usum censetur concessisse, dependentem a voluntate superioris. Quia standum pro valore actus, quantum potest, *L. 172. ff. de R. J.* ac verba testatoris debent intelligi juxta conditionem personæ, *arg. L. 12. §. 4. ff. de usu et habit.*

267. *Dices 5º.* Quid ergo juris, si religiosus habeat fideicommissum, quod teneretur restituere alteri substituto, si in seculo maneret, an etiam professo ita succedit monasterium in fideicommissio, ut excludat substitutum?

R. 1º. Si substitutio sit conditionata in hunc modum: *Si hæres institutus sine liberis decesserit*, tunc per professionem religiosam excluditur substitutus secularis, juxta *Nov. 123. c. 37.* quæ expressis terminis declarat, ejusmodi conditionem invalidam, pro non adjecta et non scripta habendam esse.

R. 2º. Si causa pia fuerit substituta, non excluditur a monasterio; sed post mortem professi restitui debet fideicommissum illi causæ piæ; hæc enim *cit. Nov.* excipitur in specie.

R. 3º. Si testator nullam omnino conditionem adjecerit, sed simpliciter et absolute aliquem extraneum substituerit, substitutus a monasterio non excluditur, sed huic, secuta professi morte, fideicommissum restituendum est. Ratio ex ipsa *Nov. cit. loc.* sumitur, ubi dicitur, quod si a principio fuisset facta substitutio simpliciter, ac sine conditionibus, postea vero additæ essent

conditiones, quod tunc substitutio esset nulla; ergo *Nov.* supponit, quod, si nullæ conditiones adjectæ essent, substitutio subsistat.

Si dicas: Taciti et expressi idem est judicium: atqui si testator exprimeret conditionem de liberis non nascituris, substitutus excluderetur; ergo etiam excludetur hac conditione non expressa, quia tacite inest; non enim credendum est, voluisse testatorem descendantibus extraneum præferre.

R. D. axioma M. Ubi par subest ratio *C. secus N.* Argumentum supponit, quod favor ille legislatoris fundetur in præsumptione testatoris, quod falsum est; cum sit merus favor Religionis, ut nimis constat ex *Nov.*, qui non debet extendi contra mentem testatoris expressam, quæ absolute alium substituit; alioquin si ea subtilitas quorundam quid probaret, sequeretur, quod, si causa pia simpliciter substituta esset, nulla expressa conditione, ac tamen postea instituto hæredi nascerentur liberi, pariter causa pia excluderetur a liberis, quod est falsum, nec admittunt adversarii.

268. *Dico II.* Quidquid acquirit religiosus, Religioni, vel domui religiose immediate acquirit.

Prob. Quia per professionem religiosam fit omnis juris et domini incapax, juxta *Trid. Sess. 25. c. 2. de Regular., c. cum ad monasterium. de Stat. Monach.* Unde fit, ut non solum non stabiliter sibi quidquam possit acquirere; sed nequidem transeunter, hoc est, ut primo acquirat sibi, ac deinde monasterio. Et vero cum professus sit cum communitate una moraliter persona et indistincta, in illo nulla ratione potest prius esse dominium, quasi per professum transiret ad monasterium.

Si dicas: Dum servo defertur hæreditas, eo hanc adire nolente, non acquiritur domino, *L. 3. C. de hæredib. instituend.*; ergo nec monasterio acquiritur, si delata fuerit religioso invito, et adire nolenti; ergo signum est, quod dominium rei, quam acquirit religiosus, transire debeat per hunc ad monasterium, ac domini proinde transeuntis capax sit.

R. 1º. L. 3. cit. late ab ALEXANDRO anno 224. derogatum videtur per recentiorem JUSTINIANI anno 531. quæ est *21. C. de Jur. delib.* qua decernit Imperator, servum invitum ad hæreditatem adeundam compellendum esse, quando institutus ut servus est, et de ejus litigatur libertate; eo quod testator tunc potius censeatur sub servi nomine res suas servi domino destinasse.

R. 2º. N. Cons. Præterquam enim quod comparatio servum inter et religiosum manca sit, et deficiat in plurimis, juxta dicta superius, comparari possunt servus et religiosus quidem quoad carentiam domini; at quoad acquisitionem religiosus filiumfamilias sequitur. Hinc sicut, quando filiusfamilias scriptus hæres renuit hæreditatem adire, potest pater adire eandem, sibi que acquirere filio invito, imo ignorante, ac si pater ipsemet fuisset scriptus hæres, *L. fin. pr. C. de bon. quæ liber.*, ita domus religiosa.

Sed, *inquies*, si religiosus repudiet hæreditatem sibi delatam, hoc casu præjudicat monasterio; ergo.

R. N. Ant. Æque tam parum præjudicabit monasterio, quam filiusfamilias patri; nam hoc ipso quod delata fuerit religioso, cum religiosus omnia acquirat monasterio, isque sibi privato acquirat nihil, hæreditas delata et jus eam adeundi fuit acquisitum monasterio.